

Plaers secrets



Malauradament, els mercats de tota la vida fan l'ànec en les aigües de les grans superfícies comercials. I és que, si ens ho mirem —i ensumem— bé, la globalització ja ha arribat, fins i tot, als mercats moros. N'hi ha prou que t'emboliquen el cap amb un drap, et pugen en un avió i te'n deixen caure enmig d'una perquè no sàpigues si ets a Capetown, a Managua o a Alfafar.

Sempre he posat l'ull amb un delit difícil de reportar —ho confesse— sobre la cultura islàmica. També pel que m'enceta els sentits. I l'Orient n'és mestre. Potser, si fos cert allò de la reencarnació, dec haver estat una gata ajaguda en migdies de xafogor sobre una torre de manuscrits il·luminats al cau d'un llibreter

de vell. Com aquella que em fitava al *souq* de Marraqueix fa dos anys. Inaccessible a les meues burxades occidentals.

En tot cas, però, els mercats moros s'assenyalen pel regateig. Transacció malaguanyada escena rere escena, sense ni tan sols comptar-hi, pel turista universal. Tal vegada, aquella gata que vaig ser (qui sap sota quin imperi) va morir, al final de la setena vida, tipa de sentir el mateix nyigo-nyigo carreró amunt carreró avall per tota la Mediterrània.

Tanmateix, quan torne a un *souq*, ja tinc oblidats els mercadeigs dels seus venedors, sempre homes i mai dones, sempre cosint amb mentides mots i somriures. I m'engolfe per colors i per aromes, per sabors i per textures. I per resos com a bastidor. És com si cada sentit aixequés un barri diferent dins el *souq* i en tingués sotmesos els quatre restants per desenes i desenes d'atzucacs.

Si encara no tens el nas del tot espatllat per contaminacions ambientals ni demonitzacions puritanes, podràs lliurar-te a una torrentada «multiaromàtica»: de l'anís a la canyella, del cardamom al safrà. O si són els ulls els que s'apressen per aquesta galeria atiadora de vida, possiblement seran les arracades d'argent banyat en or, que les fadrines duen de dot a ca la sogra, les que acabaran de perdre't. Però, ai si és l'afany pels pistatxos amarats de mel dels pastissos istanbulencs! Que si no et fan témer el foc etern a la talla 38, més de mil i una nits necessitaràs per assaborir-los tots. I què pot haver-hi de més voluptuós que deixar-te acaronar la pell per un mocador de seda color violeta bizantí o escoltar l'artesà batent coure per senderes empedrades de somnis?

Pels qui han perdut l'usdefruit dels sentits —dissortada constatació en cada cop més personal— tots els *souqs* poden tenir un cert aire a bessó tronat. A primera ullada no ho podríem pas negar. El foraster de samarreta sense tirants, *Canon* al coll, pantaló

curt i sandàlia de corretja foradada és gairebé l'únic comprador d'aquesta pila de Babels que són avui els basars. Moltes de les andròmines que s'hi ofereixen podríem trobar-les a qualsevol mercat de carrer a casa nostra i Déu sap en quina fosca cofurna industrial han estat fabricades. Com, si no, coincidir el mateix tapaboques a Florència i a Safi? Algú podrà dir, i no estarà mancat de sant discerniment, que hi ha «compassos» que mai no muden. Amb tot, també n'hi ha, de metamorfosis. Com la d'aquells venedors que impertorbables seien a la porta dels seus tresors sense ni tan sols llançar-te ull i que han esdevingut «encalçadors» inesgotables del foraster.

Perquè, i no ens entestem —si's plau— amb tossuderies. Quina cadena de grans magatzems podria amarar-nos l'ànima amb un oli d'Argan tan generós de sol com aquell d'Essaouira o perfumar-nos la memòria amb unes aromes com les de Damasc o batejar-nos la gola amb una dolçor com aquella de Haleb? I quin reclam podria comprendre'ns tant com el d'aquell tuareg que em convidà a gaudir dels seus tresors al basar de Rabat? Reeixida dramatització d'una tenda de nòmades enmig del Sàhara.

Fet i fet, qualsevol gata de llibreter de vell cansada de jaure sobre una torre de manuals il·luminats amb pa d'or, esdevindria singular si decidís de passejar cua per tots els cul-de-sacs d'un mercat infinit.